

SWV VO
ZUID-HOLLAND WEST

Traject Op Maat voorziening

Samenwerkingsverband
Zuid-Holland West

Versie 1, september 2025

Samenwerkingsverband VO
Zuid-Holland West

Johanna Westerdijkplein 1
2521 EN Den Haag

070 315 63 55
info@swvzhw.nl
www.swvzhw.nl

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Introductie TOM-voorziening	6
	2.1 Wat verstaan we onder een TOM-voorziening	6
	2.2 Waarom een TOM-voorziening	6
	2.3 Betekenis voor de leerling	7
	2.4 Betekenis voor het onderwijsteam	7
	2.5 Betekenis voor ouders	8
	2.6 Waarvoor dient een TOM-voorziening niet	8
3.	Het opzetten van een TOM-voorziening	9
	3.1 Visie	9
	3.2 Doelstellingen en doelgroep	10
	3.3. De verantwoordelijkheden en taken	12
	3.4 Draagvlak voor een TOM-voorziening binnen de school	14
	3.5 Planning en fasering	15
	3.6 Locatie en materiaal	15
	3.7 Begroting/financiën	16
	3.8 Kwaliteitscontrole	17
	3.9 De verklarende analyse	19
	3.10 Communicatie	20
4.	Ondersteuning vanuit het SWVZHW	21
5.	Het kaderplan	23
	Referenties	24
	Bijlagen	25
	Bijlage 1: Planning/tijdpad (voorbeeld)	26
	Bijlage 2: Voorbeeld ingevulde begroting van een TOM-voorziening	28
	Bijlage 3: Uitleg Tool Ondersteuningsbehoefte Gedrag	29
	Bijlage 4: Traject Bepaling Formulier (TBF)	31
	Bijlage 5: Evaluatieformulieren	33
	Bijlage 6: Startformulier TOM-voorziening	36
	Bijlage 7: Format Kaderplan	38
	Bijlage 8: Folder van de TOM-voorziening voor intern gebruik in de school	40

*Een binnenschoolse voorziening gericht op optimale
deelname aan het reguliere onderwijsproces in de school.*

september 2025

1. Inleiding

Het Ondersteuningsplan 2025–2029 zet een duidelijke koers: groeien naar een inclusieve onderwijspraktijk waarin ieder kind een plek heeft. Om dat waar te maken, richt het samenwerkingsverband zich op drie domeinen: Inclusieve School, Inclusieve Samenwerking en Inclusief Haaglanden. Binnen het domein Inclusieve School staat één doel centraal: alle leerlingen en jongeren krijgen een ononderbroken ontwikkeling die zoveel mogelijk thuisnabij wordt georganiseerd. Een belangrijke en concrete stap hierin is de inrichting van Traject Op Maat-voorzieningen (TOM) op alle scholen. Daarmee wordt voortgebouwd op de succesvolle voorbeelden die de afgelopen jaren in verschillende scholen zijn ontstaan. Het samenwerkingsverband ondersteunt en begeleidt scholen bij deze ontwikkeling en monitort de effecten.

De invoering van TOM-voorzieningen is niet alleen een praktische maatregel, maar ook een eerste bouwsteen in de bredere transitie die het samenwerkingsverband doormaakt. TOM laat zien hoe ondersteuning dicht bij de leerling kan worden georganiseerd, binnen een structuur die zowel overzichtelijk als duurzaam is. Daarmee sluit het direct aan bij de ambitie om te groeien naar één integraal ondersteuningsplan en ondersteuningsbudget per school. In plaats van losse aanvragen ontstaat zo een samenhangend geheel, waarin scholen hun middelen en inzet beter kunnen bundelen en doelgericht afstemmen op de ondersteuningsbehoeften van hun leerlingen.

Over de implementatie is bestuurlijke overeenstemming bereikt: gedurende de gehele planperiode (2025–2029) worden TOM-voorzieningen op alle scholen ingericht en doorontwikkeld als vast onderdeel van het reguliere ondersteuningsaanbod. Het SWVZHW monitort de effecten hiervan gedurende vier jaar. Verwacht wordt dat dit leidt tot zichtbare resultaten:

- minder inhuur van externe commerciële partijen,
- een daling van het aantal toelaatbaarheidsverklaringen voor het vso,
- een vermindering van trajecten bij het OPDC,
- en een terugloop in het aantal thuiszitters en leerlingen dat uitvalt op school.

Deze resultaten zorgen er niet alleen voor dat meer leerlingen binnen de eigen school onderwijs kunnen volgen, maar ook dat er financiële middelen vrijkomen om in te zetten op ondersteuning binnen de reguliere setting. TOM-voorzieningen versterken zo de beweging naar meer inclusief onderwijs en bieden ze scholen ruimte om hun ondersteuningsstructuur verder te verduurzamen en te vereenvoudigen én flexibeler in te richten. Mocht tijdens de planperiode blijken dat de verwachte effecten uitblijven, dan volgt een grondige analyse en worden in het volgende ondersteuningsplan (2030–2034) nieuwe keuzes gemaakt.

Met deze handreiking willen we scholen niet alleen informeren, maar ook inspireren en praktische houvast bieden. Je vindt hierin wat een TOM-voorziening inhoudt, welke doelen ermee worden nagestreefd en welke opbrengsten dit kan hebben voor leerlingen en scholen. Daarmee ontstaat een concreet beeld van hoe TOM in de praktijk kan werken en hoe scholen er hun eigen invulling aan kunnen geven.

2. Introductie TOM-voorziening

2.1 Wat verstaan we onder een TOM-voorziening

Een TOM-voorziening is een binnenschoolse voorziening die bedoeld is om leerlingen, die tijdelijk niet in staat zijn (deels) de reguliere lessen te volgen en die extra ondersteuningsbehoeften hebben, te ondersteunen bij het volgen van het (reguliere) onderwijs van de eigen school. Daarnaast kunnen leerlingen die (tijdelijk) uitgevallen zijn binnen het reguliere programma terecht in de TOM-voorziening met als doel om de leerlingen terug te begeleiden naar het reguliere programma binnen de school. Aan de andere kant kunnen docenten vanuit een TOM-voorziening ondersteund worden om leerlingen binnen een klas te behouden en te voorzien in de ondersteuningsbehoeften van alle leerlingen.

Binnen de voorziening wordt in ieder geval gewerkt met een TOM-begeleider die nauw samenwerkt met de COPA, daarnaast kunnen er meerdere professionals intensief betrokken zijn bij de TOM-voorziening. Aan de TOM-voorziening ligt een kaderplan ten grondslag waarin staat omschreven wat de doelstelling is, hoe de TOM-voorziening praktisch en inhoudelijk vormgegeven is en hoe deze ingebed is in de ondersteuningsstructuur van de school, passend bij de school en haar doelgroep.

De TOM-begeleider heeft kennis van leer- en gedragsproblemen en heeft pedagogische vaardigheden om leerlingen te begeleiden. De TOM-begeleider die ingezet wordt ten behoeve van docenten zou naast de expertise op leerling niveau ook kennis en ervaring moeten hebben met het pedagogisch-didactische aspect met betrekking tot het ondersteunen van leerlingen in een klassensituatie. Afhankelijk van de problematiek van de leerlingen, wordt de TOM-voorziening zo ingericht dat er vanuit een analyse, met tijd en ruimte, planmatig gewerkt kan worden aan terugkeer naar het (reguliere) onderwijsprogramma. De TOM-begeleider maakt onderdeel uit van het ondersteuningsteam van de school.

2.2 Waarom een TOM-voorziening

Er is bewust gekozen voor de term TOM-**voorziening**, en niet voor TOM-klas. Leerlingen kunnen namelijk in bepaalde situaties op afspraak naar de TOM-voorziening komen. Er worden dan van tevoren afspraken gemaakt over de manier waarop de leerling gebruik maakt van de TOM-voorziening (bijv. leerlingen die moeite hebben met emotieregulatie kunnen bij een hoge mate van spanning naar de TOM-voorziening). De groep leerlingen die gebruik maakt van de TOM-voorziening hoeft dus niet in zijn geheel herkenbaar te zijn als klas, of als groep leerlingen die permanent met dezelfde groep medeleerlingen in die ruimte onderwijs aangeboden krijgt.

Door de leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte meer op maat te kunnen begeleiden op de eigen school, verwachten we dat:

- schooluitval/thuiszitten voorkomen en teruggedrongen kan worden;
- er minder externe partijen nodig zijn om leerlingen onderwijs te bieden;
- uitstroom naar het vso vermindert
- plaatsing op het OPDC vermindert

De TOM-voorziening biedt een plek om onderwijs, jeugdhulp en andere partners nauw samen te laten werken binnen de school. Het gaat er niet (alleen) om wat leerlingen nodig hebben om hun schoolloopbaan succesvol te doorlopen, maar ook wat docenten, het schoolteam, andere professionals en ouders/verzorgers kunnen doen om dat mogelijk te maken. Een volgende stap richting de inclusieve school.

2.3 Betekenis voor de leerling

Wanneer een leerling door verschillende factoren (deels) niet goed functioneert in zijn reguliere klas heeft deze leerling (tijdelijk) intensievere begeleiding nodig. Niet iedere docent kan deze intensievere begeleiding in een reguliere klas bieden. Daarnaast kan het voor de leerling in deze setting moeilijk zijn om begeleiding te ontvangen, of zich te conformeren aan wat er van hem gevraagd wordt tijdens de les. Zowel voor de docent, klas en de leerling zelf is dit een onwenselijke situatie. Het kan dan uitkomst bieden dat de leerling tijdelijk één of meerdere vakken onderwijs in de TOM-voorziening volgt. Uitgangspunt is echter altijd dat een leerling waar mogelijk zijn reguliere lessen blijft volgen.

Als een leerling gedeeltelijk of volledige dagen in de TOM-voorziening onderwijs volgt, wordt er naartoe gewerkt dat de leerling weer volledig re-integreert in zijn reguliere klas en er wordt gekeken wat daarvoor nodig is.

Mogelijke ondersteuning van de leerling vanuit de TOM-voorziening kort samengevat:

- Begeleidingsgesprekken
- Werken aan executieve functies (bv. structurering, concentratie)
- Check in/check out
- Rustmoment bij fysieke vermoeidheid
- Time-out (van tevoren afgestemd met hele duidelijke afspraken, dus niet als een strafmaatregel of gele kaart)
- Schoolse- en sociaal-emotionele vaardigheden aanleren
- Mogelijkheid voor rooster op maat (leerling volgt één of meerdere vakken onderwijs in de TOM-voorziening)

Elke leerling heeft zijn eigen afspraken in de TOM-voorziening.

2.4 Betekenis voor het onderwijsteam

Vanuit de TOM-voorziening kunnen docenten en andere schoolmedewerkers ondersteund worden op verschillende manieren:

- Handelingsadviezen m.b.t. het omgaan met leerlingen met onderwijsondersteuningsbehoeften vanuit gedragsproblemen, sociaal-emotioneel welzijn of ziektes/fysieke beperkingen
- Een sparringpartner vinden wanneer het gaat om het reflecteren op eigen handelen in de klas

- Er kan in de klas geobserveerd worden, dit kan gericht zijn op zowel de leerling, als de klas of een groep in de klas, of op het handelen van de docent (coaching docent). Ook de interacties tussen verschillende actoren zal hierbij aandacht krijgen
- Er kan een training of intervisie aangeboden worden over diverse onderwerpen aan docenten of ander personeel binnen de school wanneer blijkt dat hier behoefte aan is.
- Begeleiding van de mentor en docenten als het gaat om de dagelijkse begeleiding van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte.
- Het pedagogisch-didactisch handelen van het schoolteam wordt verrijkt.

Het doel van deze ondersteuning aan docenten is het versterken van de professionele competenties van docenten, het vergroten van hun handelingsrepertoire en het bijdragen aan een inclusieve en ondersteunende schoolcultuur. Dit zal ervoor kunnen zorgen dat ze de baan vol kunnen houden en zal bijdragen aan het vergroten van het werkgeluk wat uitval kan voorkomen.

2.5 Betekenis voor ouders

De TOM-voorziening is erop gericht het partnerschap tussen ouders/verzorgers en school te versterken. Voor ouders/verzorgers van leerlingen die begeleid worden in de TOM-voorziening is er een duidelijk aanspreekpunt in de school. En net zoals de docenten handelingsadviezen, informatie en andere ondersteuning krijgen ten behoeve van de leerling vanuit de TOM-voorziening, kunnen ouders ook geadviseerd worden hoe zaken thuis aan te pakken aangaande de schoolgang. De rol en taak van de ouders in de ondersteuning van de leerling en de schoolloopbaan wordt bij evaluatiemomenten ook afgestemd en geëvalueerd.

De uitwisseling van informatie met ouders vindt plaats op wederzijdse basis, d.w.z. dat ouders gevraagd wordt om ook zelf contact op te nemen met de TOM-voorziening wanneer bijvoorbeeld een huiselijke situatie invloed kan hebben op de schoolgang van de leerling. Een wederkerige, gelijkwaardige samenwerking met ouders vormt de basis voor vertrouwen en is essentieel voor het succes van een inclusieve ondersteuningsstructuur.

2.6 Waarvoor dient een TOM-voorziening niet

Zoals uit de vorige paragrafen naar voren is gekomen dient een TOM-voorziening meerdere doelen. Als aanscherping hierop benoemen we ook kort waarvoor de inzet van een TOM-voorziening niet is bedoeld:

- De TOM-voorziening als 'strafklas' waar de leerlingen als sanctie wordt weggezet,
- De TOM-voorziening als 'huiswerkklas' waar de leerling enkel voor het maken van huiswerk komt,
- De TOM-voorziening als 'structurele oplossing' zonder plan voor re-integratie naar reguliere lessen.

3. Het opzetten van een TOM-voorziening

3.1 Visie

Bij inclusief onderwijs krijgen leerlingen en jongeren met dezelfde talenten gelijke kansen. Het biedt alle leerlingen en jongeren de kans om zich te ontwikkelen en met hun talent iets te betekenen voor onze samenleving. Alle leerlingen en jongeren krijgen de ondersteuning die zij nodig hebben. Hier ligt een uitdaging voor scholen om deze inclusieve leer- en ontwikkelomgeving in te richten. Er kunnen daarbij verschillende keuzes gemaakt worden. Een TOM-voorziening kan een prominente rol spelen in de inrichting van deze inclusieve omgeving.

De visie op de TOM-voorziening is afhankelijk van de visie van de school, immers een TOM-voorziening kan op meerdere manieren ingezet worden en daarnaast kunnen scholen ook andere interventies inzetten om inclusief onderwijs te bewerkstelligen. Het is belangrijk dat helder is hoe de TOM-voorziening in de visie van de school past. In welk kader wordt deze voorziening ingericht, vanuit welke doelen wordt er gewerkt en hoe kan elke medewerker hieraan bijdragen?

De TOM-voorziening kan gezien worden als onderdeel van een brede aanpak van passend onderwijs, die wordt weergegeven in een drie-lagenmodel van basisondersteuning, extra ondersteuning en intensieve ondersteuning, zie fig. 1. Voor de meeste leerlingen geldt dat zij het reguliere onderwijs kunnen volgen, ondersteund met klassikale interventies die gericht zijn op alle leerlingen. Dit betreft ongeveer 85% van de leerlingen, het groene deel van onderstaand diagram. Ongeveer 10% van de leerlingen (gele blok, secundaire preventie) zijn leerlingen die extra ondersteuning behoeven: zij dreigen zonder (groeps)ondersteuning af te glijden (dat kan zowel op cognitief als op sociaal-emotioneel vlak zijn). Een beperkte groep - geschat wordt ongeveer 5% van de leerlingen op een school - heeft specifieke individuele, op maat gerichte ondersteuning nodig om hun schoolcarrière positief te doorlopen. Een TOM-voorziening kan op de verschillende lagen bijdragen aan de inclusieve leeromgeving voor leerlingen.

In de groene laag kan een TOM-voorziening bijdragen door in te zetten op docenten: handelingsadviezen, training/deskundigheidsbevordering, observaties in de klas, ondersteuning bij gesprekken etc. De gele laag zou bediend kunnen worden vanuit een TOM-voorziening door een groepsaanbod te hebben voor extra ondersteuning: trainingen voor leerlingen, groepsaanbod bij leerproblemen, ondersteuning bij groepsaanbod in de klas (gesprekken over groepsdynamiek, sociogram). En in de rode laag zouden leerlingen ondersteund kunnen worden bij hun specifieke ondersteuningsbehoeften: individuele gesprekken, reflectie, time-out, afstemming met docenten.

Leertaken

Gedragstaken

Intensieve individuele interventies

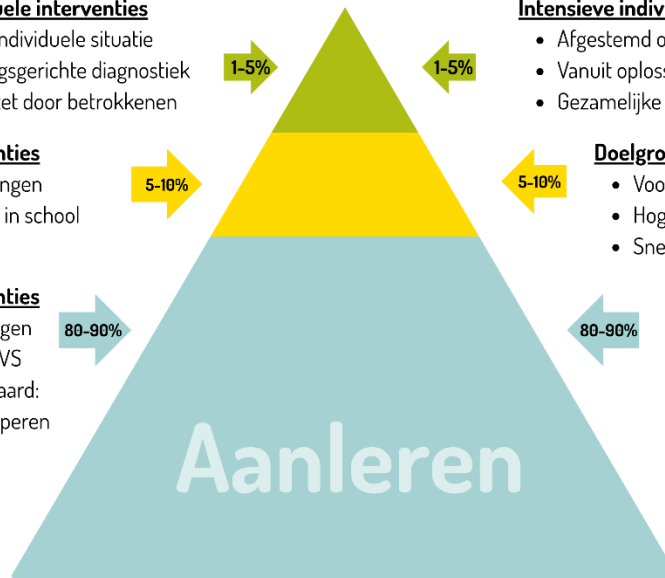
- Afgestemd op individuele situatie
- Vanuit oplossingsgerichte diagnostiek
- Gezamenlijke inzet door betrokkenen

Doelgroep interventies

- Voor risicoleerlingen
- Hoge efficiency in school
- Snel leereffect

Effectieve interventies

- Voor alle leerlingen
- Vanuit data in LVS
- Preventief van aard: aanleren, anticiperen

Blonk (2010), afgeleid van www.pbis.org

Intensieve individuele interventies

- Afgestemd op individuele situatie
- Vanuit oplossingsgerichte diagnostiek
- Gezamenlijke inzet door betrokkenen

Doelgroep interventies

- Voor risicoleerlingen
- Hoge efficiency in school
- Snel leereffect

Effectieve interventies

- Voor alle betrokkenen in school
- in alle situaties
- Vanuit waarden in de school
- Vanuit verzamelde data
- Preventief van aard: aanleren, anticiperen

Figuur 1

3.2 Doelstellingen en doelgroep

Het overkoepelende doel van een TOM-voorziening is om leerlingen zoveel mogelijk deel te laten nemen aan het reguliere onderwijs(proces). Het verdient de voorkeur om alle TOM-voorzieningen op de scholen in de basis op een vergelijkbare manier vorm te geven. Dat er desondanks verschillen zullen zijn in inhoud, expertise, aanbod en aanpak is evident en hier is ook ruimte voor. Scholen kunnen andere keuzes maken die recht doen aan hun populatie, ondersteuningsstructuur of vanwege andere factoren.

De doelstellingen van een TOM-voorziening binnen de school zijn:

1. Professionele ondersteuning van leerlingen

Het doel van de TOM-voorziening is om leerlingen gericht te ondersteunen op zowel het versterken van leervaardigheden als op de sociaal-emotionele ontwikkeling, afgestemd op de specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling. De specifieke ondersteuningsbehoefte van de leerling wordt in kaart gebracht door het maken van een gedragsanalyse: waar komt het gedrag vandaan? Is er sprake van kind factoren en/of omgevingsfactoren? Is er sprake van overvraging of ondervraging? Door naar de gehele context van de leerling te kijken kan er uiteindelijk gericht advies gegeven worden over de in te zetten ondersteuning. De consulent van het SOT van de school kan hierbij adviseren. De begeleiding en coaching kan tijdens en buiten de roostertijden plaatsvinden.

2. Professionele ondersteuning van docenten en mentoren

De TOM-begeleider speelt een belangrijke rol in de ondersteuning van mentoren en docenten door hen te voorzien van advies. Door het (tijdelijk) overnemen van bepaalde

- ondersteuningswerkzaamheden ontlast de TOM-begeleider de druk op het onderwijsteam.
3. **Versterken van het pedagogisch-didactisch klimaat van de school**
Door het geven van pedagogisch-didactisch advies helpt de TOM-begeleider bij het creëren van een beter leerklimate. Niet alleen voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte heeft dit een positief effect, maar voor alle leerlingen in de school.
 4. **Versterken van partnerschap met ouders/ verzorgers**
De TOM-begeleider is erop gericht het partnerschap tussen thuis en school te versterken door de expertise van ouders over hun kind actief te benutten en vice versa.
 5. **Voorkomen en begeleiden van thuiszitters**
Doordat leerlingen binnen de muren van de school meer op maat begeleid kunnen worden, verlaagt dit voor hen de drempel om naar school te komen. Hiermee zal ook (een deel van het) thuiszitten mogelijk kunnen worden voorkomen. De TOM-voorziening zal ook een rol kunnen vervullen voor leerlingen die al een tijd niet naar school gaan, het zogenaamde re-integratieproces van thuiszitters.
 6. **Voorkomen van vroegtijdige verwijzing naar vso en OPDC**
Het doel is om, door het versterken van de ondersteuningsstructuur en het pedagogisch-didactische klimaat binnen de school, minder leerlingen uit te laten stromen richting het vso en het OPDC.
 7. **Begeleiden van overstap van vso naar vo en vo naar vo**
Wanneer er op elke school een TOM-voorziening is, zal in een overstap voor leerlingen van het vso naar het vo gebruik gemaakt kunnen worden van de TOM-voorziening. Leerlingen kunnen gefaseerd uitstromen naar het reguliere vo, leerlingen krijgen ondersteuning om te landen in een nieuwe, reguliere vo-school en handelingsadvies vanuit het vso kan vanuit de TOM-voorziening gedeeld worden binnen de school. Daarnaast zullen ook leerlingen die een overstap van vo naar vo maken, kunnen profiteren van een TOM-voorziening op de vergelijkbare punten als bij een leerling uit het vso.
 8. **Verminderen van inzet externe partijen**
Door het in huis hebben van één of meerdere deskundige medewerkers, kan de inhuur van externe (commerciële) aanbieders worden teruggedrongen. Immers, de expertise is dan al binnen de school aanwezig.
 9. **Gezamenlijke aanpak**
Door alle scholen binnen het samenwerkingsverband een vergelijkbare voorziening in te laten richten, met in de basis een vergelijkbare aanpak, krijgen ondersteuningsstructuren van verschillende scholen een vergelijkbaar niveau, passend bij de visie en identiteit van de school. Leerlingen hoeven hun schoolkeuze niet af te laten hangen van het begeleidings- en ondersteuningsaanbod, maar op basis van onderwijsaanbod, onderwijsvisie en sfeer.
 10. **Samenwerking met jeugdhulp**
Idealiter zou er binnen een TOM-voorziening ook een aanbod zijn vanuit de jeugdhulp in de vorm van een jeugdcoach of ambulante hulpverlener. Door deze in te zetten op zijn/haar expertise kan er een gezamenlijk gedragen samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg ontstaan, waarbij de ontwikkeling van de leerling centraal staat. De kennisoverdracht van de jeugdhulp naar de school, kan docenten versterken in de pedagogische aanpak naar leerlingen, daarnaast zal de jeugdhulp een rol kunnen vervullen in de afstemming en samenwerking met thuis. Er kan preventief ingezet worden op ondersteuningsbehoeften en zorgen die er zijn rondom een leerling, en hierbij wordt de vindplaats "school" ten volle benut.

Naast de algemene doelstellingen kunnen scholen doelen bepalen die gericht zijn op de accenten van de school, bijvoorbeeld: "docenten zijn in staat om traumasensitief les te geven". Deze schoolspecifieke doelen zullen ook vastgelegd worden, zodat bij evaluatiemomenten nagegaan wordt in hoeverre deze doelen behaald worden. Verder is het van belang dat een school van tevoren vastlegt welke groep leerlingen bediend zal worden vanuit een TOM-voorziening. Dit zal richting geven aan de TOM-voorziening en de verwachtingen die bestaan over de ondersteuning die geboden wordt vanuit deze voorziening. Daarnaast zal ook het personeel wat ingezet wordt voor deze populatie de juiste kennis en expertise moeten hebben of krijgen, zodat de leerlingen optimaal ondersteund kunnen worden.

Naast leerlingen kan ook het onderwijsteam tot de doelgroep behoren, met name docenten die hulpvragen hebben rondom de begeleiding van leerlingen. De TOM-voorziening kan ook voor hen ondersteuning en coaching bieden. Wanneer deze populatie ook een doelgroep is van de TOM-voorziening, zullen TOM-medewerkers ook deze kennis en vaardigheden moeten bezitten om de juiste ondersteuning te kunnen bieden.

Vanuit eerdere ervaringen is geleerd dat een leerling begeleidbaar moet zijn, d.w.z. dat er een zekere motivatie moet zijn om ondersteund te worden. Het perspectief en doel van deze begeleiding zijn hier leidend in en een deel van de ondersteuning van een TOM-voorziening zal ook bestaan uit het onderzoeken van de begeleidbaarheid (en de motivatie van een leerling).

3.3. De verantwoordelijkheden en taken

De directie van een school is eindverantwoordelijk wat betreft de TOM-voorziening als onderdeel van de ondersteuningsstructuur van de school. De directie zet hiervoor de lijnen uit en communiceert hierover met het personeel in de school, maar ook naar buiten toe. Zonder de betrokkenheid van een directie is het onmogelijk om een TOM-voorziening goed op te zetten in een school en de koers te behouden. De TOM-voorziening heeft een nauwe samenhang met de visie van de school en het behoeft sturing (met mandaat) om de TOM-voorziening daadwerkelijk in te zetten waar deze voor bedoeld is.

De coördinator passend onderwijs (COPA) is inhoudelijk belast met de coördinatie van de ondersteuningsstructuur. De TOM-voorziening verbreedt de ondersteuningsstructuur binnen de school en de COPA heeft zicht op de doelstelling en werkwijze van de TOM-voorziening. De rol van het ondersteuningsteam, de consulent van het SOT (School Ondersteuningsteam) en het JES (jeugdhulp en school) is van zeer groot belang bij het vaststellen van de ondersteuningsbehoeften van de leerling en de rol die de TOM-voorziening hierin kan spelen. Immers in het JES zal de analyse van de ondersteuningsbehoeften en de toeleiding naar de TOM-voorziening plaatsvinden en worden leerlingen uit de TOM-voorziening gemonitord, zie 3.9 de verklarende analyse.

Indien er verschillende soorten taken (zowel de begeleiding van leerlingen als docenten) belegd worden bij de TOM-begeleider dan zou het aan te raden zijn om meerdere TOM-begeleiders in te zetten, zodat op meerdere vlakken tegelijkertijd ingezet kan worden. Een TOM-begeleider die docenten ondersteunt moet in staat zijn de complexe taak van de docent te begrijpen en te erkennen. Een docent staat voor een klas vol met leerlingen, het is dan lastig om alleen op specifieke ondersteuningsbehoeften van één bepaalde leerling te

letten, de andere leerlingen hebben namelijk ook ondersteuningsbehoeften. Daarnaast zal de TOM-begeleider de vaardigheden moeten bezitten om de motivatie van de docenten aan te spreken, zodat zij reflectief kunnen kijken en open staan om hun bewustzijn en vaardigheden te vergroten.

Het is aan te raden om een medewerker van de jeugdhulp in de school een rol te laten vervullen in de TOM-voorziening. Hierbij kan gedacht worden aan trainingen voor leerlingen die de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling bevorderen. Daarnaast zou kennisoverdracht over deze trainingen naar docenten plaats kunnen vinden, zodat ook in de klas geoefend kan worden en de kennis in de klas terecht komt. Verder kan de hulpverlener ingezet worden om de TOM-begeleider(s) en docenten te professionaliseren, denk aan gesprekstechnieken, groepsdynamiek, traumasensitief werken, systemisch werken, handelingsgericht werken. Daarnaast is de medewerker van de jeugdhulp de schakel naar meer specialistische hulpverlening. En ook in het contact met ouders kan de medewerker van de jeugdhulp een rol spelen. Ouders/verzorgers zijn een belangrijke partner voor de school en de TOM-voorziening kan een plek zijn om deze samenwerking vorm te geven. De medewerker van de jeugdhulp kan de connectie tussen thuis en school vergroten en daarbij oog hebben voor het gezamenlijke doel van ouders en school: de leerling verder helpen in de ontwikkeling.

Binnen de ondersteuningsstructuur is het van groot belang om goed de verschillende actoren en verantwoordelijkheden helder te hebben. Over het algemeen geldt dat de mentor een spil is van een klas. In eerste instantie is hij/zij het eerste aanspreekpunt voor leerlingen, maar ook docenten die lesgeven aan de mentorklas van een collega kunnen natuurlijk met de mentor overleggen. De mentor verzamelt de gegevens over een klas en bepaalt wat er verder nodig is. Binnen een goed functionerende ondersteuningsstructuur zal een mentor in staat zijn zelf afwegingen te maken om acties te ondernemen richting ouders van leerlingen of juist de hulp in te roepen van het ondersteuningsteam binnen de school. Wanneer de acties weinig effect sorteren of als er acuut meer hulp nodig is, overlegt de mentor met de COPA of binnen zijn team/met de teamleider. Er zal bekeken worden hoe en door wie de gevraagde ondersteuning geboden kan worden. In samenspraak met de COPA wordt bepaald wat het vervolg is en de TOM-voorziening zou een passend vervolg kunnen zijn hierop.

Ook als een leerling ondersteuning krijgt in de TOM-voorziening is het van groot belang de verschillende verantwoordelijkheden helder te hebben: de mentor blijft verantwoordelijk voor de dagelijkse zaken in de schoolgang, de TOM-begeleider(s) en/of medewerker van de jeugdhulp nemen (in overleg met de mentor) doorgaans een grotere rol in richting ouders. Het zou aan te bevelen zijn om de rol van de mentor vast te leggen in het OPP/plan van aanpak van de leerling. Vanuit de TOM-voorziening zal regelmatig contact met ouders zijn om de aanpak thuis en op school zoveel mogelijk op één lijn te krijgen. De betrokkenheid van ouders zal gestimuleerd worden, waardoor ouders zelf ook contact kunnen zoeken om overleg te plegen over hun kind. Zowel de mentor als de TOM-begeleider(s) en /of de medewerker van de jeugdhulp moeten registreren in het leerlingvolgsysteem, zodat alle partijen volledig op de hoogte blijven wat betreft de voortgang van de leerling. Er zal op regelmatige basis afstemming plaats moeten vinden tussen TOM-voorziening en mentor, vooral wanneer duidelijk wordt dat de ondersteuning van de leerling in de TOM-voorziening gaat stoppen. Hierbij zal aandacht zijn voor het proces van re-integratie in de klas, indien de leerling volledig uit de klas is geweest. De overdracht naar en de ondersteuning van de mentor zal altijd een aandachtspunt zijn, aangezien de mentor alle taken weer volledig op zich neemt (oudercontacten,

afstemmen binnen en evt. buiten de school etc.) en dat er mogelijk handelingsadviezen zijn met betrekking tot de ondersteuning van de leerling die vanuit de mentor ingezet blijven worden.

Verder is het niet op alle scholen even duidelijk welke positie de afdelings- of teamleider inneemt ten aanzien van de COPA. Op sommige scholen is de afdelingsleider vooral gekoppeld aan het sanctiebeleid, terwijl op andere scholen sanctioneren altijd in overleg met de COPA gebeurt. Immers soms zal het sanctioneren van een leerling juist averechtse gevolgen hebben, terwijl in andere gevallen een sanctie juist gewenst gedrag zal kunnen versterken. Voordat met een TOM-voorziening gestart wordt op een school zal goed nagedacht moeten worden over deze verdeling, zodat de school in de praktijk niet overvallen zal worden door dergelijke vraagstukken.

3.4 Draagvlak voor een TOM-voorziening binnen de school

Voor het starten van een TOM-voorziening is draagvlak binnen de school wellicht een van de grootste succesfactoren. Hiervoor is het nodig dat het personeel, leerlingen en ouders meegenomen worden in de ontwikkeling en opzet van een dergelijke voorziening.

De informatievoorziening over de TOM-voorziening: wat is het, welke leerlingen komen hier, wie werken er, wat wordt er in de TOM-voorziening gedaan, wie kan er gebruik maken van de TOM-voorziening (zowel docenten als leerlingen), moet transparant en helder zijn.

Er is een aantal speerpunten te benoemen die belangrijk zijn in verband met het creëren van draagvlak binnen de school:

- Kennis, het zal wenselijk zijn dat het schoolteam geschoold wordt op de achtergronden en de problematiek van de leerlingen. Hierdoor ontstaat een duidelijker beeld wat leerlingen in een TOM-voorziening kunnen halen en wat haalbaar is in de klas. Het schoolpersoneel zal hierdoor eerder geneigd zijn zich achter een voorziening als een TOM-voorziening te scharen en zich medeverantwoordelijk voelen voor de ondersteuning van dergelijke leerlingen.
- Communicatie, de schooldirectie zou een communicatieplan moeten opstellen wat onderdeel uitmaakt van de kwaliteitscyclus. Communicatie is een middel om het draagvlak binnen de school te peilen en op peil te houden.
- Spankracht, binnen het onderwijs is verandering op verschillende vlakken vaak aan de orde van de dag. Medewerkers zijn vaak met veel verschillende zaken bezig. Het is van belang dat erkend wordt dat men druk is met allerlei zaken. Een TOM-voorziening starten binnen de school kan deze druk soms (tijdelijk) vergroten. Het is van belang om goed in de gaten te houden in hoeverre er spankracht is bij de medewerkers die de TOM-voorziening gaan opstarten.
- Ouders en leerlingen moeten ook meegenomen worden in de opzet van een TOM-voorziening. Het bevragen van ouders en leerlingen over een toekomstige TOM-voorziening kan opleveren dat de behoeften van leerlingen en ouders meegenomen worden in de praktische uitwerking van de TOM-voorziening. Vroegtijdig informeren en mee laten denken zal ook bij ouders en leerlingen draagvlak genereren, waardoor het opzetten van een dergelijke voorziening meer kans van slagen heeft.

3.5 Planning en fasering

Bij het opzetten van een TOM-voorziening hoort ook het maken van een planning. In deze planning zou aan de orde moeten komen welke activiteiten ingezet worden om de TOM-voorziening voor te bereiden (kaderplan), wanneer de start plaats vindt, wanneer ouders geïnformeerd worden, hoe het schoolteam meegenomen wordt en op welke momenten dit de aandacht krijgt in teamvergaderingen, wanneer de evaluatie van TOM-voorziening plaats vindt en wanneer belangrijke beslissingen genomen worden (zie bijlage 1, planning/tijdpad). Natuurlijk kan het een en ander weer naar behoefte van de school aangepast worden. Om de dynamische status van de opzet van de TOM-voorziening weer te geven, wordt geadviseerd om het eerste jaar te gebruiken als pilot. In dat jaar kunnen bepaalde zaken uitgekristalliseerd worden, waardoor in de toekomst geprofiteerd kan worden van deze bevindingen. Deze bevindingen kunnen effect hebben op de vorm, de doelstellingen en haalbaarheid van doelstellingen van een TOM-voorziening op de school. Naast een planning van de activiteiten moeten ook de verwachtingen van de TOM-voorziening helder geformuleerd worden. Wat is realistisch hierin? Uit de opgedane ervaring blijkt dat de eerste periode veel tijd vergt voor het opzetten van de dagelijkse gang van zaken in de ondersteuning aan de leerlingen. Maar ook aan het creëren van draagvlak onder docenten door bijvoorbeeld meer zichtbaar te zijn, de verbinding te maken tussen de leerling en docenten en regelmatig aandacht te vragen voor de TOM-voorziening in vergaderingen. Pas na een dergelijke inspanning zouden er activiteiten ten aanzien van de professionalisering van docenten ontplooid kunnen worden. Natuurlijk is het ook afhankelijk van de realiteit, de bekendheid van het schoolteam met de docentenondersteuner, de motivatie en openheid die er is om het eigen handelen onder de loep te nemen en de cultuur binnen de school. De verwachtingen hierover zouden vastgelegd kunnen worden in het kaderplan, maar het zou ook zinvol zijn om als school te reflecteren op eerdere inzet op docenten in het verleden, wat er ingezet zou moeten worden en wat er moet gebeuren om docenten gemotiveerd te krijgen voor dergelijke professionaliseringsactiviteiten.

3.6 Locatie en materiaal

De TOM-voorziening is onderdeel van de ondersteuningsstructuur in de school en het moet duidelijk zijn waar de activiteiten vanuit de TOM-voorziening plaatsvinden. Dit betekent niet dat er een volledig schoollokaal gereserveerd hoeft te worden voor de TOM-voorziening. Afhankelijk van de grootte van de te ondersteunen groep leerlingen en de doelstellingen van de TOM-voorziening kan een ruimte ingericht worden. Bijvoorbeeld, als er gemiddeld gerekend wordt op een groep van maximaal 5 leerlingen die tegelijkertijd in de groep aanwezig zijn, zou de capaciteit van de ruimte hierop berekend moeten zijn. Echter als in de TOM-voorziening ook groepstrainingen gegeven worden, zou hiermee ook rekening gehouden moeten worden. Er zou bijvoorbeeld ook gekozen kunnen worden om een lokaal te betrekken bij de TOM-voorziening op vastgestelde tijden (bijv. na 15 uur), zodat een grotere groep leerlingen hier ondersteund zou kunnen worden. Omdat leerlingen naast begeleiding in de groep soms ook individueel gesprekken zullen voeren, zou het de voorkeur hebben om ook een gespreksruimte apart van de groep te hebben. Het meest ideaal zou een gespreksruimte zijn die grenst aan de TOM-voorziening, waarbij de TOM-begeleider via een raam ook zicht kan blijven houden op de groep.

Naast de locatie zijn ook de materialen die aanwezig moeten zijn in de TOM-voorziening van belang. Een kast waar leerlingen hun boeken kunnen stallen, een reserve boekenpakket voor elk leerjaar/niveau, computers waar leerlingen hun opdrachten en resultaten kunnen zien, tafels en stoelen, spelmateriaal, een aangepaste

stoel (denk aan leerlingen met een fysieke beperking), etc. Een dergelijke lijst zal afhankelijk zijn van de doelen en de populatie die de TOM-voorziening zal hebben.

3.7 Begroting/financiën

Een hele belangrijke factor is de begroting. Een TOM-voorziening moet financieel haalbaar zijn. Binnen het SWV hebben alle besturen zich gecommitteerd aan het ondersteuningsplan 2025-2029 waarin de ontwikkeling van TOM-voorzieningen is opgenomen. Dit zal in de praktijk betekenen dat er op elke school een TOM-voorziening gefaciliteerd zal worden in de komende 4 jaren. Naast ondersteuningsmiddelen vanuit de school zal er vanuit het SWV een budget beschikbaar gesteld worden om op elke school een TOM-voorziening te realiseren, waarbij duurzaamheid, zowel inhoudelijk als financieel, een belangrijk uitgangspunt is.

Voor de scholen die dit schooljaar starten of al gestart zijn met een TOM-voorziening stelt het SWV een startbudget van €40.000 beschikbaar. Dit bedrag is bedoeld om de voorziening op gang te helpen en wordt tijdelijk bekostigd uit de bestaande maatwerk- en innovatiebudgetten. Het is op dit moment niet haalbaar om voor alle scholen voor de gehele ondersteuningsplanperiode 2025-2029 een vast bedrag toe te kennen. Daarvoor zijn de beschikbare middelen te beperkt en moeten we eerst een integrale doorrekening maken.

In 2025-2026, parallel aan de ontwikkeling van het integrale ondersteuningsbudget en het Jaarplan Inclusief Onderwijs (JIO), berekenen we welk structureel bedrag voor TOM-voorzieningen realistisch en haalbaar is. Daarin komen alle financieringsstromen samen in één helder kader voor de inzet van middelen, waarin ook de TOM-voorzieningen, basisondersteuning, extra ondersteuning en lwoo structureel zijn opgenomen.

Er is bestuurlijk gekozen om in deze startfase alle scholen hetzelfde budget toe te kennen, zodat de ontwikkeling breed en gelijktijdig op gang kan komen. Tegelijkertijd erkennen we dat TOM-voorzieningen in de praktijk kunnen verschillen in zwaarte en omvang. Daarom onderzoeken we in de komende periode ook of en hoe differentiatie in de bekostiging wenselijk en haalbaar is, zodat middelen in de toekomst nog beter aansluiten bij de specifieke situatie van scholen.

De gedachte achter deze ontwikkeling is dat TOM-voorzieningen leiden tot minder inzet van externe commerciële partijen, vso en OPDC. Daarmee kunnen middelen op termijn worden vrijgespeeld om opnieuw te investeren in TOM-voorzieningen binnen de reguliere scholen. Of deze effecten al op korte termijn zichtbaar zijn, moet echter nog blijken.

Financiën

Om een beeld te geven van de financiën die nodig zijn voor een TOM-voorziening volgen hieronder enkele kostenposten waar rekening mee gehouden kan worden. Daarnaast zullen suggesties gegeven worden hoe dergelijke kostenposten ingevuld zouden kunnen worden, wat zijn weerslag zal hebben op de begroting. In bijlage 2 een ingevuld voorbeeld van een begroting.

- TOM-begeleider: Het is afhankelijk van de werkzaamheden die deze begeleider gaat uitvoeren onder welke functie de begeleider valt. Er kan hierbij gedacht worden aan: leraar, leerlingbegeleider, counselor, leerkrachtondersteuner, orthopedagoog/psycholoog, pedagogisch medewerker. Deze rol

kan ook door meerdere functionarissen uitgevoerd worden, waarbij bepaalde functionarissen mogelijk meer of minder beschikbare tijd zullen kunnen steken in de TOM-voorziening.

- TOM-begeleider die ook docenten ondersteunt: In deze rol is heel duidelijk dat de inzet gericht is op docenten. Hier kan gedacht worden aan: leraar (LC/LD), schoolopleider, ambulante begeleider.
- COPA: Deze is al in de school werkzaam en zal dus niet apart bekostigd hoeven te worden. Binnen het takenpakket van de COPA zal de TOM-voorziening een onderdeel zijn.
- Jeugdhulpverlener: Scholen kunnen in gesprek met de jeugdhulpaanbieders over de inzet van jeugdhulpverlening in de TOM-voorziening. Aangezien er vanuit de jeugdhulp ook al inzet aanwezig is in de school, zal dit in relatie tot de TOM-voorziening herijkt kunnen worden. De inzet van de jeugdhulp in de school is onderdeel van de opdracht van de jeugdhulpaanbieders en zal dus binnen deze bekostiging vallen.
- Ruimte en inrichting: De kosten die voor de ruimte en inrichting van een TOM-voorziening nodig zijn, hangen samen met de verwachtingen en doelstellingen die een school heeft bij de voorziening. Deze kosten kunnen per school variëren.
- Materialen: Ook voor materialen geldt dat het afhankelijk is van de verwachtingen en doelstellingen van de school.

3.8 Kwaliteitscontrole

De TOM-voorzieningen worden in de basis op een vergelijkbare manier ingericht. Hieraan zijn kwaliteitseisen gekoppeld waarop gemonitord wordt vanuit het SWVZHW:

- Aanmelding en monitoring van leerlingen via JES
- Planmatig handelen moet zichtbaar zijn door het vastleggen van de doelen en de inzet in het OPP, en door het regelmatig evalueren van de voortgang
- HGW-analyse ten behoeve van de leerling, doordat gebruik gemaakt wordt van het TBF (zie 3.9 ,de verklarende analyse)
- Leerlingen in de TOM-voorziening hebben een OPP
- Als de ondersteuning in de TOM-voorziening stopt, zal (evt. gefaseerde re-integratie) er begeleiding zijn voor de mentor en docenten die de ondersteuning van de leerling weer volledig op zich nemen.

De verwachting is dat er meer rust in de school zal zijn en dat het pedagogisch klimaat in de school verbeterd wordt. Dit zou inzichtelijk gemaakt kunnen worden met een tevredenheidsonderzoek onder verschillende betrokkenen. Het zou bijvoorbeeld meegenomen kunnen worden in het onderzoek naar sociale veiligheid wat al jaarlijks afgenomen wordt op scholen.

Om goed te kunnen analyseren wat de TOM-voorzieningen opleveren (binnen de school en binnen het SWV), moet het gehele proces goed gevolgd en geëvalueerd worden volgens de pdca-cyclus (plan-do-check-act). Zoals al eerder genoemd kan het jaar waarin gestart wordt met een TOM-voorziening gebruikt worden als pilotjaar. Door gedurende het jaar een aantal evaluatiemomenten vast te leggen, kan de voortgang en ontwikkeling van de TOM-voorziening gevolgd en eventueel bijgesteld worden. In bijlage 1 planning/tijdpad

worden 3 evaluatiemomenten in het schooljaar ingepland.

Per evaluatiemoment zal bekeken moeten worden welke groep van betrokken partners gevraagd wordt hun ervaringen over de inzet vanuit de TOM-voorziening weer te geven. Er kan gedacht worden aan een vragenlijst of interview met ouders, leerlingen in de TOM-voorziening, docenten en medewerkers die actief bij de TOM-voorziening zijn betrokken, docenten en medewerkers die geen actieve inzet vanuit de TOM-voorziening hebben meegemaakt, het team van medewerkers in de TOM-voorziening (TOM-begeleider, docenten-begeleider, medewerker van de jeugdhulp), het ondersteuningsteam (COPA, consulent SOT) en het management. De keuze voor het bevragen van een groep zal samenhangen met de onderzoeksvraag die gesteld wordt. In bijlage 4 worden enkele voorbeelden gegeven van vragenlijsten die afgenomen kunnen worden bij verschillende partners.

Naast het bevragen van de verschillende betrokken partijen kan ook de ontwikkeling van leerlingen vastgesteld worden door middel van de evaluaties van het OPP. In de volgende paragraaf zal hier dieper op ingegaan worden. Verder zou ook in de evaluatie van de TOM-voorziening in kaart gebracht moeten worden welke inzet er is geweest vanuit de TOM-voorziening voor leerlingen, en ouders, maar zeker ook voor docenten. Dit kan voor de toekomst richtlijnen of aanpassingen bieden/vragen. Aan het einde van het pilotjaar zou een beknopte afsluitende rapportage in het JIO opgenomen kunnen worden. Vervolgens kunnen er conclusies en aanbevelingen gedaan worden voor de voortzetting van de TOM-voorziening.

Kwaliteitsborging

Een TOM-voorziening helpt leerlingen om tijdelijk extra ondersteuning te krijgen, maar werkt pas écht goed als de kwaliteit overall vergelijkbaar en betrouwbaar is. Daarom zijn er afspraken gemaakt die voor elke school gelden. Zo zorgen we er voor dat de ondersteuning niet afhankelijk is van losse initiatieven, maar op elke school op een zorgvuldige manier wordt georganiseerd.

Dat betekent dat iedere leerling die gebruikmaakt van een TOM-voorziening:

- een duidelijk plan (OPP) heeft met doelen die regelmatig worden geëvalueerd;
- gevolgd wordt via JES, zodat de voortgang zichtbaar blijft;
- een analyse krijgt van wat hij of zij nodig heeft (met het TBF)(zie paragraaf 3.9, de verklarende analyse);
- goed wordt begeleid bij de terugkeer naar de klas, zodat mentor en docenten niet plots alleen voor de taak staan.

Met deze aanpak verwachten we dat er meer rust ontstaat in de school en dat het pedagogisch klimaat verbetert. Het eerste jaar dat een school met een TOM-voorziening start, geldt als pilotjaar. In dit jaar kijken we op vaste momenten terug: wat gaat goed, waar lopen we tegenaan en wat kunnen we verbeteren? Die evaluaties doen we samen met leerlingen, ouders en docenten. Hun ervaringen, gecombineerd met de voortgang uit de OPP's, geven een eerlijk beeld van wat de voorziening oplevert.

Aan het einde van het pilotjaar wordt een kort verslag opgesteld waarin de resultaten worden vergeleken met de doelen en verwachtingen uit het kaderplan. Op basis van deze analyse worden conclusies en aanbevelingen gedaan. Zo borgen we dat de TOM-voorziening stap voor stap verder wordt ontwikkeld en steeds beter aansluit bij wat leerlingen én scholen nodig hebben.

3.9 De verklarende analyse

Zoals eerder benoemd, vindt de toeleiding van leerlingen naar de TOM-voorziening plaats vanuit het JES. De COPA, de consultant van het SOT, Jeugdhulp en eventueel de TOM-begeleider overleggen binnen dit orgaan over de mogelijke ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. De consultant van het SOT ondersteunt het JES bij het verkrijgen van een goed beeld van de gehele context van de individuele leerling door middel van het invullen van het trajectbepalingsformulier (TBF).

Op die manier wordt systematisch en planmatig gekeken naar:

- Wat weten we al? (informatie vanuit het OKR-bovo, het OPP, de didactische gegevens, eventuele onderzoeken, een eventuele IQ-bepaling, eventuele achterstanden, gespreksverslagen etc.)
- Aan de hand hiervan wordt bepaald wat de (mogelijke) risicogebieden zijn (thuissituatie, vrije ruimte, didactisch/capaciteit, leer-/ontwikkelingsstoornissen, sociaal-emotionele problematiek)
- Wat willen we nog te weten komen? (welke relevante informatie mist?)
- Op welk(e) gebied(en) starten we op grond hiervan onze inzet?
- Wie doet wat wanneer?

Als hieruit volgt dat de TOM-voorziening de interventie(s) ook daadwerkelijk kan bieden voor de leerling, zal een startgesprek volgen.

Het traject binnen de TOM-voorziening kent een duidelijke opbouw in drie fasen, die elk hun eigen doel en aanpak hebben. In de eerste fase – de analyse en intake – wordt in JES in kaart gebracht welke ondersteuningsbehoeften een leerling heeft. Op basis van deze analyse en een startgesprek met ouders, leerling, mentor en TOM-begeleider wordt het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. In de tweede fase – het traject zelf – wordt de leerling binnen de TOM-voorziening planmatig begeleid op basis van het OPP, waarbij gewerkt wordt aan doelen op het gebied van gedrag, schoolse vaardigheden en sociaal-emotionele ontwikkeling. In de derde fase – de re-integratie – wordt stapsgewijs toegewerkt naar terugkeer in de reguliere klas. Daarbij worden de leerling, de betrokken docenten en de klas voorbereid en ondersteund, zodat de overdracht zorgvuldig en duurzaam plaatsvindt. Deze driedeling biedt houvast en structuur binnen de ondersteuning en versterkt de kans op een succesvolle terugkeer in het reguliere onderwijsproces. Bij het startgesprek zijn de leerling, de ouders/verzorgers, de TOM-begeleider en de mentor aanwezig; naar behoefte zullen ook andere deelnemers betrokken kunnen worden. Ouders kunnen vooraf een startformulier (zie bijlage 5, startformulier) toegestuurd krijgen om thuis in te vullen. Ouders/verzorgers zijn op het gebied van hun kind deskundig en het heeft een meerwaarde om werkzame factoren uit de thuissituatie te delen met school.

In het startgesprek zal onder andere aan de hand van het TBF en het startformulier besproken worden welke ondersteuning een leerling in eerste instantie nodig heeft vanuit de TOM-voorziening. De mentor licht toe

welke aandachtspunten en ondersteunings-behoeften er worden gezien voor de leerling in de klas. De leerling krijgt in dit gesprek ook de ruimte om zich uit te spreken wat hij of zij nodig heeft. Gezamenlijk zal dus bepaald worden welke ondersteuning bij aanvang in de TOM-voorziening centraal staat en hoe hieraan gewerkt gaat worden. Op grond hiervan worden doelen gesteld en wordt vastgesteld wanneer een doel behaald is, als dat mogelijk is (bijv. een leerling met een fysieke beperking, die soms even moet uitrusten in de TOM-voorziening zal die fysieke beperking blijven houden). Daarnaast is het van belang om evaluatiemomenten en de frequentie van de evaluatiemomenten vast te leggen en te bepalen welke betrokkenen bij deze momenten aanwezig zijn. Het startgesprek geeft voldoende informatie om het OPP van de leerling in te vullen/aan te vullen. Verder wordt in het plan vastgelegd welke rollen de verschillende actoren spelen; wat is de rol van de klassenmentor, speelt de TOM-begeleider een rol in de professionalisering van docenten of bij specifieke aandachtsgebieden van een leerling, welke rol spelen de ouders, etc. Tijdens de evaluatiemomenten kunnen doelen worden aangepast doordat er tijdens het proces een steeds beter beeld gekregen wordt van wat wel werkt en wat niet werkt voor de leerling en de andere betrokkenen.

3.10 Communicatie

Voor het opzetten van een TOM-voorziening is de communicatie met verschillende betrokken partijen van groot belang zoals hierboven al benoemd. Naast de communicatie binnen (de scholen van) het samenwerkingsverband zal er binnen de school gecommuniceerd worden naar het schoolteam, leerlingen en ouders. Zoals in eerder benoemd is, zal het betrekken van het schoolteam het draagvlak voor de TOM-voorziening vergroten. Ook inbreng in de medezeggenschapsraad zal dit draagvlak alleen maar vergroten. Vanuit de TOM-voorziening zal het initiatief genomen kunnen worden in de communicatie met het schoolteam. In eerste instantie zal het schoolteam op de hoogte moeten zijn van de TOM-voorziening, wat er gedaan wordt in een TOM-voorziening en wat dit betekent voor het schoolteam, voor leerlingen en ouders. In teamvergaderingen zal hier de nodige aandacht aan besteed kunnen worden, daarnaast kan ervoor gekozen worden een folder te maken van de TOM-voorziening en deze te verspreiden onder het schoolteam, ouders en leerlingen. In bijlage 7 is een voorbeeld opgenomen van een folder van de TOM-voorziening voor de interne communicatie binnen school.

Mentoren weten welke leerlingen in de TOM-voorziening ondersteund gaan worden en zijn betrokken bij de toeleiding. Vakdocenten, die les geven aan leerlingen die ondersteuning ontvangen in een TOM-voorziening, zullen moeten weten om welke leerlingen het gaat en wat de afspraken zijn voor deze leerlingen (bijv. heeft een leerling de mogelijkheid om een time-out te nemen of te krijgen?). Deze afspraken zouden vastgelegd kunnen worden in teambesprekingen waarbij klassen besproken worden, maar het zou ook te allen tijde vastgelegd moeten worden in het leerlingvolgsysteem. Mentor en TOM-begeleider en of jeugdhulpverlener stemmen af wie wat communiceert met ouders. Zoals eerder genoemd zou het verstandig zijn de rollen van de verschillende medewerkers vast te leggen in een OPP. Ook de communicatielijnen kunnen hierin vastgelegd worden.

4. Ondersteuning vanuit het SWVZHW

Het afspreken van basis-afspraken over de opzet van de TOM-voorzieningen en het gezamenlijk optrekken door intercollegiaal overleg en het uitwisselen van expertise en ervaring, zal de kwaliteit van de voorziening ten goede komen. Daarnaast kan er vanuit het samenwerkingsverband gemonitord worden in hoeverre de TOM-voorziening bijdraagt aan de doelstellingen van het ondersteuningsplan 2025-2029.

Het SWVZHW biedt op verschillende manieren ondersteuning aan: vooraf en tijdens het proces van het opzetten van een TOM-voorziening en gedurende de uitvoering van de TOM-voorziening.

De handreiking TOM-voorziening is een document dat scholen kunnen gebruiken om hun eigen TOM-voorziening vorm te geven. De handreiking biedt aandachtspunten waar vooraf over nagedacht moet worden en voorbeelden die kunnen helpen om een beeld te krijgen van een TOM-voorziening.

Procesbegeleiding

Scholen hebben de mogelijkheid om bij het samenwerkingsverband advies in te winnen over het vormgeven en implementeren van een TOM-voorziening. Dit zal gevat worden in de term procesbegeleiding en zal uit verschillende medewerkers van het SWVZHW bestaan (consulenten SOT, ambulante onderwijsteam OPDC). De school kan bevroegd worden op de kritische succesfactoren en er kan meegedacht worden met de mogelijkheden van de TOM-voorziening in de school. De school kan geïnformeerd worden over kennis die reeds is opgedaan bij andere TOM-voorzieningen, er kan ondersteund worden bij het opstellen van het kaderplan en de school kan geattendeerd worden op de stappen die nog gezet moeten worden, bijv. het betrekken van het schoolteam of de evaluatiemomenten en de wijze waarop geëvalueerd kan worden met verschillende betrokkenen. Daarnaast kan ondersteund worden bij het opstellen van verslagen ter evaluatie van de TOM-voorziening. Een en ander is afhankelijk van de vragen van de school en de capaciteit in menskracht van het samenwerkingsverband. De consulent van het SOT die al werkzaam is op de school zal een eerste aanspreekpunt zijn voor de scholen wat betreft het opzetten van de TOM-voorziening

Financiering

Het SWVZHW zal voor een deel bijdragen in de financiering van de TOM-voorziening. Hierbij wordt in acht genomen dat de TOM-voorzieningen duurzaam en structureel ingebed worden binnen de scholen en (op termijn) aantoonbaar effect heeft op vermindering van de financiering van externe aanbieders, TLV's en OPDC-plaatsingen.

Expertisedeling en lerend netwerk

Er zal een expertiseteam beschikbaar zijn waar scholen gebruik van kunnen maken. Hier kunnen vragen gesteld worden, daarnaast zullen activiteiten geïnitieerd worden om de kennisdeling binnen het SWV te stimuleren zoals bijvoorbeeld werkconferenties en intervisie.

Kwaliteitsmonitor

Het SWVZHW zal de kwaliteitseisen van de verschillende TOM-voorzieningen bewaken en monitoren in hoeverre de TOM-voorzieningen bijdragen aan de overkoepelende doelstellingen:

- De afname van de inhuur van externe, commerciële partijen om onderwijs te verzorgen aan leerlingen die niet meer in de eigen school ondersteund kunnen worden
- De afname van toelaatbaarheidsverklaringen voor het vso
- De afname van trajecten voor leerlingen op het OPDC

Expertise vso en OPDC

Scholen kunnen gebruik blijven maken van het ambulante onderwijsteam van het OPDC ook bij vragen over de TOM-voorziening. Het ambulante team van het OPDC zal ook in de procesbegeleiding en de expertisedeling een rol spelen. Daarnaast zal er expertise vanuit het vso beschikbaar zijn om scholen te adviseren over specifieke ondersteuningsbehoeften of de ervaringen vanuit het vso m.b.t. TOM-voorziening op het vso.

Het tijdpad voor de implementatie van TOM-voorzieningen op de scholen in de komende twee jaren ziet er als volgt uit:

- Groep 1: scholen die al gestart zijn (± 15 scholen)
- Groep 2: plan voor de herfstvakantie 2025 af, start januari 2026 (5 scholen)
- Groep 3: plan voor de meivakantie 2026 af, start augustus 2026 (20 scholen)
- Groep 4: plan voor de herfstvakantie 2026 af, start januari 2027 (20 scholen)

5. Het kaderplan

Ter voorbereiding op de TOM-voorziening is het van belang om een plan te schrijven waarin de opzet van de TOM-voorziening wordt uitgewerkt (zie bijlage 6, het kaderplan). Om dit plan te schrijven kan de school ervoor kiezen om een werkgroep te formeren die bestaat uit direct betrokkenen binnen de school, zoals de COPA, de consultant SOT, een afgevaardigde van het docententeam, een MT-lid en, indien al bekend, de TOM-begeleider(s).

Het plan bevat de volgende onderdelen:

- De beschrijving van de doelgroep(en), met specifiek aandacht voor ondersteuningsbehoeften binnen de school/de populatie van de school
- De inbedding van de TOM-voorziening in de ondersteuningsstructuur (relatie tot het JES, ondersteunings-ladder, rol teamleiders, rol mentor etc.)
- De samenwerking met het docententeam met betrekking tot het onderwijs
- De locatie van de TOM-voorziening binnen de school
- De taakomschrijving en het profiel van de TOM-begeleider en eventuele onderwijsassistent
- Een beschrijving van de communicatiekanalen: op welke wijze wordt er gecommuniceerd met ouders, docenten, Jeugdhulp, medezeggenschapsraad etc.
- Globaal tijdpad voor de ontwikkeling van de TOM-voorziening
- Financieel plan/ begroting

Het plan wordt voorgelegd aan het SWV. Na overeenstemming over de inhoud wordt het plan verspreid onder het schoolteam en andere betrokkenen. Om de draagkracht te vergroten is het belangrijk dat het doel en de inzet van de TOM-voorziening helder en zorgvuldig wordt beschreven en gecommuniceerd.

Referenties

Sarphatie, S. (2011). Stappen naar passend onderwijs: het invoeren van een tussenvoorziening. Consultaal, BWS-Excelsior, Haarlem

Naast bovengenoemd boek is een bron gebruikt waar bij de figuur zelf naar verwezen wordt.

Bijlagen

Bijlage 1:	Planning/tijdpad (voorbeeld)
Bijlage 2:	Voorbeeld begroting van een TOM-voorziening (voorbeeld)
Bijlage 3:	Uitleg Tool Ondersteuning Gedrag
Bijlage 4:	TBF, trajectbepalingsformulier
Bijlage 5:	Evaluatieformulieren
Bijlage 6:	Startformulier TOM-voorziening
Bijlage 7:	Kaderplan (format)
Bijlage 8:	Folder van de TOM-voorziening voor intern gebruik in de school

Bijlage 1: Planning/tijdpad (voorbeeld)

Wie	Wie	Wanneer
directie/COPA	Mogelijkheden t.b.v. TOM-voorziening in school onderzoeken	
directie/schoolteam	Draagkracht en motivatie peilen	
directie/SWV	Afstemming over eventuele TOM-voorziening	
directie, COPA, procesbegeleider	Opstellen kaderplan	
bestuur, directie, MR	Voorleggen kaderplan	
directie	Kaderplan indienen bij SWV	
directie, COPA, procesbegeleider	Na akkoord vaststellen startmoment TOM-voorziening	
directie, COPA, procesbegeleider	Selectie TOM-medewerkers (TOM-begeleider, docenten-begeleider, jeugdhulpverlener)	
directie, COPA, TOM-medewerker(s)	Schoolteam nader informeren, folder	
COPA, TOM-medewerker(s), mentor, JES	Leerlingen selecteren en bespreken	
TOM-medewerker(s), mentor	Ouders en leerling informeren ondersteuning in de TOM-voorziening. Startformulier meesturen en afspraak maken voor startgesprek	
TOM-medewerker(s), mentor (evt. COPA)	Startgesprek voeren met ouders en leerling, OPP opstellen	
TOM-medewerker(s),	START TOM-VOORZIENING	
COPA, TOM-medewerker(s), mentor	Uitwerking OPP opsturen naar ouders, hierin staan afspraken over evaluaties van de voortgang van de leerling	
COPA, TOM-medewerker(s)	Regelmatige afstemming met schoolteam in teamvergaderingen over leerlingen in de TOM-voorziening en de rol van de TOM-voorziening in de deskundigheidsbevordering en ondersteuning voor docenten	
COPA, TOM-medewerker(s), procesbegeleider, directie	Evaluatie eerste periode pilot	

COPA, procesbegeleider	Uitwerken 1 ^e evaluatie
COPA, TOM-medewerker(s)	Belangrijke conclusies en eventuele aanpassingen in TOM-voorziening verspreiden onder schoolteam
COPA, TOM-medewerker(s)/ambulant begeleider	Regelmatige afstemming met schoolteam in teamvergaderingen over leerlingen in de TOM-voorziening en de rol van de TOM-voorziening in de deskundigheidsbevordering en ondersteuning voor docenten
COPA, TOM-medewerker(s), procesbegeleider, directie	Evaluatie tweede periode pilot (mogelijk moment voor de vragenlijsten)
COPA, procesbegeleider	Uitwerken 2 ^e evaluatie
COPA, TOM-medewerker(s)	Belangrijke conclusies en eventuele aanpassingen in TOM-voorziening verspreiden onder schoolteam
COPA, TOM-medewerker(s)	Regelmatige afstemming met schoolteam in teamvergaderingen over leerlingen in de TOM-voorziening en de rol van de TOM-voorziening in de deskundigheidsbevordering en ondersteuning voor docenten
COPA, TOM-medewerker(s), procesbegeleider, directie	Eindevaluatie pilotjaar (eventuele aangepaste vragenlijsten afnemen)
COPA, Procesbegeleider	Uitwerken eindevaluatie
Directie, COPA, TOM-medewerker(s)	Belangrijke conclusies en eventuele beslissingen over TOM-voorziening verspreiden onder schoolteam en evt. ouders en leerlingen

Bijlage 2: Voorbeeld ingevulde begroting van een TOM-voorziening

Begroting TOM- voorziening			Totaal +/-
Inkomsten	bedrag		
Ondersteuningsbudget school		60.000	100.000
TOM-middelen SWV		40.000	
Uitgaven	Fte		
TOM-begeleider (leerlingbegeleider, schaal 9-10)	1	55.000	117.500
Docenten-begeleider, schaal 11-12	0,4	28.000	
Onderwijsassistent, schaal 5	1	34.000	
Ruimte + inrichting		500	
Materiaal		250	
Aanvulling eigen middelen			- 17.500

In bovenstaande voorbeeldbegroting wordt uitgegaan van gemiddelde salarissen. Daarnaast hoeft niet elke functionaris fulltime ingezet te worden in de TOM-voorziening, daar kunnen gerichte keuzes op gemaakt worden.

Bijlage 3: Uitleg Tool Ondersteuningsbehoefte Gedrag

Wat weten we al?	
<i>Dossieronderzoek</i> : plaats bestaande informatie uit OKR- BOVO, OPP, MDO's, leerlingvolgsysteem, onderzoeken etc. puntsgewijs in het kwadrant ter bepaling van de risico-inschatting per gebied.	
1. Cognitie /prestaties	2. Context
<ul style="list-style-type: none"> - Wat was het advies PO? - Leerachterstanden? - Is er een IQ-score? - Doublure? - Leerprestaties/cijfers - Etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zijn er zorgen over de thuissituatie (bv vechtscheiding)? - Politiecontacten/ Veiligheid? - Zorgen over de vriendengroep? - Vrijtijdsbesteding - Jeugdbeschermingsmaatregel? - Live-events? - Etc.
Risico: Laag / Hoog / Zeer Hoog	Risico: Laag / Hoog / Zeer Hoog
3. Leer- en/of ontwikkelingsstoornissen	4. Gedrag/ sociaal-emotioneel functioneren
Zijn er (vermoeden van) diagnoses zoals: <ul style="list-style-type: none"> - TOS - ADHD - ASS - Dyscalculie - Dyslexie - Sombereheid/depressie - (Faal)angst - Etc. 	Wat zie je concreet in de klas mbt: <ul style="list-style-type: none"> - Interactie met leeftijdsgenoten/ volwassenen - Concentratie - Motivatie - Vermijden - Acceptatie gezag - Opvolgen van instructies - Verzuim - Etc.
Risico: Laag / Hoog / Zeer Hoog	Risico: Laag / Hoog / Zeer Hoog
Analyse en prioritering Schat het risico in per gebied, omcirkel: Laag / Hoog / Zeer Hoog Kijk hierbij naar de mogelijke invloed van de gebieden 1 (Cognitie), 2 (Context) en 3 (Stoornissen) op gebied 4 (Gedrag).	

<p>Capaciteit/cognitie/prestatie (advies PO/IQ / achterstanden/schoolresultaten etc.)</p>	<p>Context (thuisituatie/vriendengroep/justitie/maatregel/live events etc.)</p>	<p>Vraag je af:</p> <p>Past de prestatie bij de cognitie in vak 1? Als niet, dan Hoog/Zeer Hoog risico, dus is er mogelijk sprake van ondervraging of overvraging?</p> <p>Wat kan de invloed zijn van context factoren in het kader van 'een hoofd vol zorgen laat geen ruimte voor school'.</p> <p>Wat kan de invloed zijn van leer-/ontwikkelingsstoornissen op het gedrag? (nb Past praktisch leren beter bij een leerling en zorgt dat voor motivatie?)</p> <p>Welke inzet is zodoende nodig op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Didactisch gebied (afstroom/opstroom/schoolwisseling/bijspijkeren) - Jeugdhulp/ Ouderondersteuning - Handelingsadviezen conform stoornis
<p>Past prestatie bij cognitie?</p> <p>Risico inschatting: laag/hoog/zeer hoog</p> <p>Diagnoses / Leer-/Ontwikkelingsstoornissen</p> <p>ASS/ADHD/Angst/Dyslexie: Handelingsadviezen conform stoornis</p> <p>Risico inschatting: laag/hoog/zeer hoog</p>	<p>Steunend thuisfront? Veel invloed 'straat'/verkeerde vrienden? Live events</p> <p>Risico inschatting: laag/hoog/zeer hoog</p> <p>Emoties / Functioneren/gedrag</p> <p>(Risico inschatting: laag/hoog/zeer hoog)</p>	
<p>Inzet ondersteuning</p>		
<p>Beschrijf hier welke ondersteuning ingezet wordt naar aanleiding van de risicoanalyse: <u>Start inzet ondersteuning op de gebieden met (zeer)hoog risico</u></p>		
<p>Actieplan Wie doet wat wanneer?</p>		
<p>Beschrijf hier concreet de acties, verantwoordelijkheden en tijdsplan</p>		

Bijlage 4: Traject Bepaling Formulier (TBF)

Traject Bepaling Formulier (TBF)	
<p>Naam: _____ klas/niveau: _____</p> <p>Naam opsteller: _____</p> <p>Datum: _____</p>	
1.Cognitie / prestatie (advies PO, IQ, leerachterstanden, leerprestaties/ cijfers etc.)	2.Context (thuisituatie/vriendengroep/justitie/maatregel/ Live-events etc.)
Risico: Laag/Hoog/Zeer Hoog	Risico: Laag/Hoog/Zeer Hoog
3. Leer- en/of ontwikkelingsstoornissen (diagnoses, dyslexie, ADHD, ASS etc.)	4.Gedrag en sociaal-emotioneel functioneren (wat zie je aan gedrag)
Risico: Laag/Hoog/Zeer Hoog	Risico: Laag/Hoog/Zeer Hoog

Analyse en prioritering

Inzet ondersteuning (hoogste risico) bij aanvang

Actieplan/wie doet wat wanneer?

Bijlage 5: Evaluatieformulieren

Evaluatieformulier TOM-voorziening, leerling

Datum verzonden:

Datum retour:

- 1 = niet mee eens
- 2 = enigszins mee oneens
- 3 = niet mee eens/niet mee oneens
- 4 = enigszins mee eens
- 5 = mee eens

Nr	Vraag	n.v.t.	Score op 5-puntsschaal 1-2-3-4-5
1	Ben je tevreden over de gesprekken met de Traject-op-maat-medewerker?		
2	Ben je tevreden over de hulp die je krijgt bij het plannen van je schoolwerk?		
	A. Maak jij je schoolwerk in de Traject-op-maatvoorziening?		
	B. Ben je tevreden over het werken in de Traject-op-maatvoorziening?		
4	A. Gaat het beter met jou op school door de ondersteuning vanuit de Traject-op-maatvoorziening?		
	B. Ga je met plezier naar school toe?		
	C. Durf je vragen te stellen op school?		
	D. Heb je contact met andere leerlingen?		
	E. Durf je voor jezelf op te komen?		
	F. Hou jij jezelf aan de regels van de school?		
5	Is de Traject-op-maatmedewerker goed bereikbaar voor jou?		
6	Houden de meeste docenten rekening met jou zoals er is afgesproken?		
7	Ben je tevreden over de begeleiding die je na de Traject-op-maatvoorziening krijgt?		
<p>Heb jij nog tips voor de ondersteuning vanuit de Traject-op-maatvoorziening?</p>			

Evaluatieformulier TOM-voorziening, ouders

Datum verzonden:

Datum retour:

1 = niet mee eens

2 = enigszins mee oneens

3 = niet mee eens/niet mee oneens

4 = enigszins mee eens

5 = mee eens

Nr	Vraag	n.v.t.	Score op 5-puntsschaal 1-2-3-4-5
1	Bent u als ouder tevreden over de Traject-op-maatvoorziening?		
2	Bent u tevreden over de mogelijkheden van contact met de Traject-op-maat-medewerker(s)?		
3	Bent u tevreden over de mate van informatieverstrekking van de Traject-op-maat-medewerker?		
4	Bent u tevreden over de mate waarin u door de Traject-op-maat-medewerker betrokken wordt bij het opstellen van het OPP?		
5	Wordt er voldoende rekening gehouden met uw ondersteuningsvraag met betrekking tot uw kind?		
6	Bent u tevreden over de manier waarop u geholpen wordt bij problemen op school?		
7	Heeft u het idee dat uw kind tevreden is over de Traject-op-maatvoorziening en begeleiding?		
8	Ziet u een positieve ontwikkeling in het gedrag van uw kind?		
9	Vindt u dat uw kind voldoende begeleid wordt vanuit de Traject-op-maatvoorziening?		
10	Gaat uw kind met plezier naar school?		

Overige opmerkingen:

Evaluatieformulier TOM-voorziening, docenten/betrokken medewerkers

Datum verzonden:

Datum retour:

1 = niet mee eens

2 = enigszins mee oneens

3 = niet mee eens/niet mee oneens

4 = enigszins mee eens

5 = mee eens

Nr	Vraag	n.v.t.	Score op 5-puntsschaal 1-2-3-4-5
1	Bent u als betrokken medewerker tevreden over de Traject-op-maatvoorziening?		
2	Bent u tevreden over de communicatie met de Traject-op-maatmedewerker?		
3	Bent u tevreden over de mate van informatie verstrekking van de Traject-op-maatmedewerker?		
4	Wordt u door de Traject-op-maatmedewerker voldoende betrokken bij de begeleiding van de leerling?		
5	Ik ben op de hoogte van de ondersteuningsbehoeften van de leerling in de TOM-voorziening?		
6	Ik weet hoe ik didactisch/pedagogisch moet handelen met de leerling in de TOM-voorziening?		
7	Ik voel me voldoende gesteund door de Traject-op-maatmedewerker bij mijn werkzaamheden met leerling in de TOM-voorziening?		
8	Ik kan goed werken met de OPP's/ handelingsplannen die vanuit de TOM-voorziening verstrekt worden?		
9	Is de plaats van de TOM-voorziening / TOM-medewerker duidelijk in de ondersteuningsstructuur?		
10	Is het docententeam gezamenlijk op de hoogte van de didactisch-pedagogische aanpak van de leerling uit de TOM-voorziening?		
Overige opmerkingen:			

Bijlage 6: Startformulier TOM-voorziening

Startformulier, graag vooraf invullen!

Datum:

Naam leerling:

Naam ouder(s):

Mobiel nummer ouder(s)

Mobiel nummer leerling:

E-mailadres ouder(s):

Inventarisatie

Wat zijn de sterke kanten van uw kind?
Welke aanpak werkt thuis goed bij uw kind?

Vink aan welke punten belangrijk zijn om te bespreken:

- Belastbaarheid
- Gedrag in de klas
- Planning en organisatie van het schoolwerk
- Volgen lessen
- Samenwerken
- Werkstukken maken
- Presentaties geven
- Moeite met het begrijpen van opdrachten
- Sociale vaardigheden en assertiviteit
- Toetsen, SO's en PTA's
- Informatievoorziening, bijvoorbeeld roosters, ziekte docent
- Reizen van en naar school
- Vermoeidheid
- Stress
- Vrije situaties, pauzes en tussenuren
- Uitstapjes, excursies kamp en werkweek
- Anders namelijk:

Ondersteuningsvragen

Ondersteuningsvraag leerling:

Ondersteuningsvraag ouders:

Eventuele externe begeleiding

Welke instantie, aard van de begeleiding, training, cursus of behandeling en wanneer?

Resultaat van begeleiding:

Afspraken: deze worden aan het einde van het gesprek gezamenlijk gemaakt, hoeft dus niet vooraf ingevuld te worden.

Bijlage 7: Format Kaderplan

{logo school}

Kaderplan

{Plaats, datum}

{Naam}

{Naam}

{Naam}

{Naam}

{Naam}

{functie}

conrector

coördinator passend onderwijs

TOM-medewerker

Consulent vanuit SWVZHW

Begeleiding Kaderplan Traject-op-maatvoorziening (naam school)

A	Doel	<i>Vul hieronder het doel van de TOM-voorziening in (algemeen doel vertaald naar de eigen school)</i>
...		
B	Problematiek	<i>Vul in op welke wijze de TOM-voorziening kan bijdragen aan (specifieke) problematiek binnen de school; beschrijven van de problematiek i.r.t. de populatie van de school</i>
C	Ondersteunings-structuur	<i>Omschrijf de TOM-voorziening i.r.t. de ondersteuningsstructuur: de wijze van inbedding in de ondersteuningsstructuur; onder wie gaat de TOM-medewerker vallen; relevante verbeterpunten voor de ondersteuningsstructuur</i>
D	Docententeam	<i>Vul in hoe de TOM-voorziening zich verhoudt tot het docententeam: de wijze van inbedding in het team; betrokkenheid van docenten en uitwisseling van kennis en expertise met de TOM-voorziening</i>
E	Visie inclusief onderwijs	<i>Vul in op welke wijze de TOM-voorziening bijdraagt aan inclusief onderwijs binnen de school maar ook t.a.v. het scholenveld/dekkend netwerk</i>
F	Locatie/vormgeving	<i>Vul de locatie of andere vormgeving van de TOM-voorziening in: waar en hoe binnen de school?</i>
G	Taak-omschrijving	<i>Vul een taakomschrijving van de TOM-medewerker in (er is een taakomschrijving beschikbaar):</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Profiel (wat voor iemand past in de eigen schoolorganisatie en bij de eigen ondersteuningsstructuur)</i> • <i>Aanstelling: voltijder of parttimers? Combinatie met een onderwijsassistent?</i> • <i>Evt. een taakomschrijving van de ambulante begeleider</i>
H	Leerling	<i>Omschrijf het bepalen van de TOM-leerlingen: wie bepaalt de doelgroep? Wat zijn uitgangspunten?</i>
I	Communicatie	<i>Vul in met wie moet worden gecommuniceerd, op welke wijze en wanneer (docenten, ouders, medezeggenschapsraad, schoolplan)</i>
J	Tijdpad	<i>Vul het (globaal) tijdpad in van de inrichting van de TOM-voorziening</i>
K	Financiën	<i>Vul het financieel plan in (grote lijnen)</i>

Bijlage 8: Folder van de TOM-voorziening voor intern gebruik in de school

De Traject-op-maat-voorziening

Leerlingen die gebruik maken van de TOM-voorziening hebben tijdelijk behoefte aan extra maatwerk. De frequentie van ondersteuning varieert, van eens in de paar weken tot dagelijks. Het doel van de TOM-voorziening is om leerlingen maatwerk te bieden, zodat zij (weer) regulier onderwijs kunnen volgen. Leerlingen die gebruik maken van de TOM-voorziening doen zoveel mogelijk mee met het gewone rooster van hun klas.

Plaatsing in de TOM-voorziening

Leerlingen worden altijd via het JES aangemeld voor plaatsing in de TOM-voorziening. Leerlingen kunnen in de TOM-voorziening starten op elk moment in het schooljaar.

Voor leerlingen die nieuw komen op een school is de route:

Voor leerlingen die al op school zitten is de route:

Wat gebeurt er in de TOM-voorziening?

In het startgesprek met ouders/verzorgers en de leerling wordt afgesproken hoe de begeleiding eruit komt te zien. Dit kan variëren van gesprekken met de leerling, contact met ouders, mentor en docenten, maar ook groepstrainingen, ondersteuning bij schoolwerk of op sociaal-emotioneel gebied. Afhankelijk van wat de leerling nodig heeft, wordt gezamenlijk bepaald welke interventies voor deze leerling van toepassing zijn. Vanuit de TOM-voorziening is ook observatie in de les en coaching van docenten, individueel of in groepen, mogelijk. Docenten zullen ondersteund worden om de leerling in te klas te begeleiden op de ondersteuningsbehoeften van de leerling.

Hoe weet ik of een leerling bij de Traject-op-maatvoorziening is geplaatst?

Een overzicht van geplaatste leerlingen wordt in het leerlingvolgsysteem vermeld en de COPA houdt overzicht over de leerlingen die gebruik maken van de TOM-voorziening. De mentor wordt in een vroeg stadium betrokken bij overleggen die betrekking hebben op de leerling.

Voorwaarden

Van aangemelde leerlingen wordt verwacht dat ze zich begeleidbaar opstellen. Om de begeleiding goed te laten verlopen is het wenselijk dat docenten gebruik maken van de huiswerkmodule in het

leerlingvolgsysteem, en problemen in gedrag of werkhouding melden aan de TOM-begeleider(s). Voor leerlingen in de TOM-voorziening is een OPP opgesteld en deze wordt planmatig geëvalueerd en bijgesteld.

Wie, waar en wanneer?

In de TOM-voorziening werken (naam), TOM-begeleider, en (naam), docenten-begeleider. De TOM-voorziening is geopend op (dagen + tijden).

TOM-voorziening		
		Toegang via
Voor wie?	Leerlingen met ondersteuningsvraag die langere tijd extra begeleiding nodig hebben	COPA en JES
	Docenten die vragen hebben over leerlingen in de TOM-voorziening	TOM-begeleider
	Docenten die individueel gecoacht willen worden	Afstemming met afdelingsleider en COPA en eventueel met docenten-begeleider
Voor wie niet?	Leerlingen die niet bekend zijn bij de COPA	
	Leerlingen die nog niet zijn besproken in het JES	